

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-681

23.8.2022

If Skadeforsikring NUF

Rettshjelp

Tidligere ektefeller saksøkt i mangelstvist – krav på hver sin dekning – én eller flere tvister?

Sikrede og hennes daværende ektefelle solgte forsikret bolig i forbindelse med at de gikk fra hverandre. Et par år senere fremmet kjøperne mangelskrav mot dem. Noen av kravene gjaldt forhold som var tatt opp allerede ved overtagelse, og som sikrede og hennes daværende ektefelle hadde lovet å utbedre ved egeninnsats. Arbeidet ble imidlertid ikke utført. Sikrede tilbød seg å betale halvparten av kravet hva gjaldt disse forholdene. Eksmannen bestred å ha noe ansvar. For de øvrige forhold bestred både sikrede og eksmannen ansvar. Eksmannen var representert ved advokat fra starten av, mens sikrede først kontaktet advokat da kjøperne tok ut stevning. Sikrede søkte da om rettshjelpdekning for tvisten mot kjøperne. Selskapet innvilget dekning, men begrenset denne til halvparten av forsikringssummen da selskapet anså det som én tvist med to parter på samme side. Eksmannen hadde også fått innvilget rettshjelpdekning for tvisten. Sikrede mente hun måtte ha krav på dekning inntil full forsikringssum ettersom hun og eksmannen potensielt hadde motstridende interesser. Nemnda kom til at det kun forelå én tvist, og at det ikke var avgjørende at saken kunne gi grunnlag for interessekonflikt mellom sikrede og eksmannen.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 50 000 (differansen mellom full forsikringssum kr 100 000 og innvilget dekning)

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om at det foreligger en separat tvist for sikrede under rettshjelpforsikringen.

Sikredes rettshjelpforsikring pkt. 1.4 sier at:

En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker. Det samme gjelder dersom det er flere parter på samme side.

Vilkårene pkt. 1.4.1 sier videre:

Dersom den forsikrede boligen er solgt, og forsikringen opphørte i forbindelse med salget, dekkes tvist hvor sikrede er part i tvist som tidligere eier.

Pkt. 1.6 om forsikringssum sier at:

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til 100 000 kroner.

Den forsikrede eiendommen ble solgt med overtagelse 1.6.18. Forsikringen opphørte ved salget. Boligen ble solgt i forbindelse med at de to sikrede, sikrede og hennes daværende ektemann, ble skilt.

Omkring to år etter salget reklamerte kjøperne mot de to sikrede i fellesskap over mangler ved boligen. Ett av forholdene det ble reklamert over var mangler som var påpekt allerede under visning, og som de sikrede som en del av kjøpsavtalen skal ha lovet utbedret ved egenarbeid før overtagelse. Ifølge sikrede skulle eksmannen utføre dette da han var kyndig håndverker. Arbeidet

ble ikke utført, og dette ble tatt med i reklamasjonen sammen med nye forhold. Kjøperne leide inn et firma og fikk utført det aktuelle arbeidet. Sikrede beklaget til kjøperne og tilbød å betale halvparten av utgiftene. Hennes eksmann skal ha anført at han hadde rett til å gå fra avtalen, og at sikrede alene var ansvarlig. For de øvrige anførte mangler bestred begge de sikrede ansvar overfor kjøperne.

Sikredes eksmann benyttet advokat i prosessen, mens sikrede var selvprosederende til og med forliksrådet. Da kjøperne tok ut stevning i september 2021 kontaktet sikrede også advokat. Hun søkte om rettshjelpdekning i mars 2022.

Selskapet innvilget dekning, men begrenset sikredes dekning til halvparten av forsikringssummen da det anså saken som én tvist med to parter på samme side. Etter det opplyste har også eksmannen fått innvilget tilsvarende dekning under den samme forsikringen.

Sikrede krever dekning inntil full forsikringssum på kr 100 000 og anfører at det foreligger en separat tvist for hver ektefelle. Begge de tidligere ektefellene har rett på dekning i henhold til forsikringsavtalen, i kraft av å ha vært tidligere eier av den forsikrede boligen, jf. FSN 0629 og FSN 0461. Avgjørelsene er også påberopt i nyere tid, jf. FKN 2010-066 og FSN 6639. Det at begge de sikrede er parter i tvist overfor samme motpart, kan ikke medføre en begrensning i de sikredes rett til dekning. Det må i stedet legges stor vekt på at partene har hver sin rettslige interesse i saken hvis utfall får betydning for deres personlige økonomi enkeltvis. De tidligere ektefellene kan havne i en situasjon hvor de blir uenige om det innbyrdes ansvaret dem imellom, men det kan ikke stilles vilkår om at partene faktisk har fremmet krav mot hverandre. Det må være tilstrekkelig at partene kan komme til å fremme krav mot hverandre. De to sikrede kan grunnet advokatetiske regler heller ikke benytte seg av samme advokat i saken. Sikrede er avhengig av å ha sin egen prosessfullmektig. Saken gjelder et krav på kr 2 200 000, og det er avsatt 2,5 dag til hovedforhandling. Dette vil påføre sikrede betydelige advokatkostnader.

At det er flere enn én sikrede kan ikke tillegges betydning all den tid de sikrede ikke har noen felles økonomisk interesse og/eller ikke opptrer i en felles rolle overfor motpart. Dette må særlig gjelde hvor de sikrede er uenige om det økonomiske ansvaret dem imellom og hvor sannsynligheten er høy for at de sikrede vil kunne fremme krav mot hverandre. I saker hvor saksøker har anledning til å holde to eller flere motparter ansvarlige for samme krav, vil begge partene også kunne ha regresskrav overfor hverandre både før og etter rettssak. Uttalelsene selskapet har vist til omhandler alle tilfeller hvor to eller flere sikrede har fremmet krav mot samme motpart på samme grunnlag. For sikredes sak er det motsatte tilfelle; det er fremmet krav og søksmål mot de sikrede. De sikrede er ufrivillig trukket inn i en tvist og har dessuten hver sin egen økonomiske interesse i saken som må ivaretas og sikres ved rettslig bistand.

Selskapet bestrider at det foreligger to separate tvister og anfører at sikredes dekning er begrenset til halvparten av forsikringssummen fordi hun er én av to parter på samme side i tvisten. I henhold til vilkårene anses ikke en tvist for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker. Det samme gjelder dersom det er flere parter på samme side. Ordlyden angir at det kan foreligge flere tvistepunkter og parter i en sak, uten at dette vil være å anse som flere tvister. Ordlyden er ikke innskrenket til flere parter på motpartens side og omfatter derfor også situasjonen med flere sikrede som parter, jf. FinKN 2017-486. I henhold til nemndspraksis avgjøres spørsmålet om én eller flere tvister etter en konkret helhetsvurdering hvor sentrale momenter er om saken består mellom de samme parter, om gjenstand for tvisten er den samme og om den underliggende årsak er felles for kravene, jf. eksempelvis FinKN 2010-328, 2012-276 og 2013-406. Momentene som oppstilles i nemndssakene er relevante uavhengig av faktum. Det er på det rene at alle kravene knytter seg til den solgte

eiendommen. Det er følgelig snakk om ett forsikringsobjekt som partene har eid i fellesskap og én forsikringsavtale de er sikret under. Saken står mellom kjøperne av boligen på saksøkersiden, og selgerne (de tidligere ektefellene) på saksøktesiden. Kjøperne har fremmet samme krav mot begge de sikrede som følge av at de er solidarisk ansvarlig for salget av boligen, og den underliggende årsaken for kravene er den samme. Advokatens anførsel om at partene har adskilt økonomi, og at sakens utfall vil få betydning for deres personlige økonomi enkeltvis, kan ikke tillegges vekt. Dette støttes av ordlyden og langvarig nemdspraksis, hvor det overhodet ikke er noe krav om at partene må ha felles økonomi for at de skal anses for å være parter i samme tvist med felles dekning. At partene muligens kan ha et motkrav mot hverandre er uten avgjørende betydning. Dette er en teoretisk mulighet og kan ikke hensyntas i den konkrete vurderingen av den foreliggende saken.

Advokaten har vist til FSN 629 og FSN 461 som støtte for sitt argument om at begge partene har rett på full dekning under forsikringen. Sakene har ikke noen overføringsverdi til foreliggende sak, da det i de sakene var snakk om tvist mellom partene, og spørsmålet var om begge partene i det hele tatt hadde anledning til å benytte seg av forsikringsavtalen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig inntil forsikringssummen for sikredes tvist.

Sikredes forsikring pkt. 1.6 sier at "den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til 100 000 kroner".

Det følger videre av vilkårenes pkt. 1.4 at en tvist ikke anses for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker, og selv om det er flere parter på samme side. Det er derfor klart at det kan foreligge én tvist selv om det er flere parter på samme side.

Vilkårene gir ikke noen ytterligere veiledning for grensen mellom én og flere tvister. I praksis har man lagt vekt på en helhetsvurdering basert på om kravene har samme årsak eller bygger på det samme underliggende faktum, om det er nær sammenheng mellom kravene, og om det dreier seg om samme tap, jf. blant annet FinKN 2019-871.

Den aktuelle saken dreier seg om krav mot sikrede og sikredes tidligere ektefelle for mangler ved fast eiendom. Kravene har samme årsak ved at de er basert på samme kjøpekontrakt og gjelder samme mangler, og de har samme underliggende faktum – mangler ved den solgte boligen. Det er nær sammenheng mellom kravene ved at sikrede og ektefellen er solidarisk ansvarlig for samme krav, og det dreier seg om et krav for samme tap i den forstand at de er solidarisk for samme mangelskrav. Ut fra dette foreligger det én tvist.

Sikrede anfører at det foreligger en separat tvist fordi det er en potensiell interessekonflikt mellom de to sikrede, og at de derfor ikke kan ha samme advokat. Det er ingen forutsetning for at det foreligger én tvist i vilkårenes forstand at partene har samme advokat, og heller ikke at saken ikke kan gi grunnlag for interessekonflikt mellom partene. Når flere saksøkes i samme sak vil det alltid være mulighet for en interessekonflikt mellom partene i en regressomgang, og nemnda har lagt til grunn at en slik regressak ikke utgjør en separat tvist, jf. FinKN 2022-107. En slik regressak må regnes som en direkte videreføring av det opprinnelige mangelskravet, og alminnelige forsikringsrettslige årsaksbetraktninger tilsier da at regresskravet må regnes som en videreføring av den opprinnelige mangelstvisten.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).